

Spolek filmové studio

(1921) 1936–1940 (1943)

Inventář

Název archivu:	Národní filmový archiv, Praha
Název archivní pomůcky:	Spolek filmové studio
Časový rozsah pomůcky:	(1921) 1936–1940 (1943)
Druh archivní pomůcky:	Inventář
Číslo evidenčního listu NAD:	145
Evidenční číslo pomůcky:	91
Jméno zpracovatele:	PhDr. Schwippel Jindřich
Místo a rok vyhotovení archivní pomůcky:	Hradištko pod Medníkem, 2008

I. Obsah

I.	Obsah	II
II.	Vývoj původce archivního souboru	III
III.	Vývoj a dějiny archivního souboru	V
IV.	Archivní charakteristika archivního souboru	V
V.	Obsahový rozbor archivního souboru	VI
VI.	Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky	VII
VII.	Použité prameny a literatura	VII
VIII.	Inventární seznam	1

II. Vývoj původce archivního souboru

Znalci dějin českého respektive československého filmovnictví říkají, že instituce Filmové studio (dále jen FS) je jednou z jeho legend. Ze 78 pražských společností¹, které se o film zajímaly, bylo FS jednou z nejvýznamnějších pospolitostí odborníků, jejichž zájmy a snažení směřovaly nejrůznějšími cestami ke zlepšení stavu naší kinematografie ve všech aspektech – uměleckých i komerčních. Jména těchto lidí najdeme v seznamech členů četných dalších organizací i firem; FS mělo být centrem, kde by se jejich dílčí snahy spojovaly a kde jejich teoretické usilování nabývalo podobu konkrétních plánů i konkrétní činnosti.

V první etapě své formální existence fungovalo FS jako „sekce Svazu filmové výroby“. Jeho funkce byla vyjádřena slovy „dramaturgický orgán“. Ustavující schůze Kuratoria FS se konala 27. dubna 1934. Na prosincové schůzi tohoto Kuratoria dne 17. 12. 1936 bylo rozhodnuto FS „přeměnit na samostatný právní útvar“. Z téhož roku je připomínkový návrh stanov SPOLKU FILMOVÉ STUDIO. Stanovy byly schváleny Zemským úřadem pod čj. 9944/1 rovněž v roce 1936.

Ustavující valné hromady spolku FS dne 3. března 1937 se účastnili zástupci kolektivních zakládajících členů: Svazu filmové výroby v ČSR (Miloš Havel), Svazu filmového průmyslu a obchodu československého (Antonín Procházka a Ing. Otto Sonnenfeld), Ústředního svazu kinematografů (Emil Sirotek a dr. Jaroslav Leiser), Československé filmové unie (Václav Binovec a Josef Jauris), Československé filmové společnosti (dr. František Papoušek a Jan Kučera). Filmové referenty ústředních úřadů zde reprezentovali: odborový rada ing. Zdeněk Urban a vrchní komisař dr. Zaremba (ministerstvo průmyslu, obchodu a živností, dále jen MPOŽ), odborový rada Jan Hejman (ministerstvo školství a národní osvěty) a redaktor zpravodajského oddělení ministerstva zahraničí Jindřich Elbl. Masarykův lidovýchovný ústav zastupovali dr. Tomáš Trnka a dr. Z. Voráček; konečně byl též přítomen redaktor Filmového kurýru Jiří Havelka.

¹ Počet stanoven podle: LAŠŤOVKA, Marek a kol.: *Pražské spolky: soupis pražských spolků na základě úředních evidencí z let 1895–1990*. Praha: Scriptorium 1998.

Podle stanov měl spolek FS „se sídlem v Praze a s působností v celé ČSR podporovat, chránit a pěstovat filmovou tvorbu všeho druhu, především tvorbu československého filmu po stránce teoretické i praktické.“ Za tímto cílem měl:

- pořádat schůze, sjezdy, přednášky, ankety, filmová představení, odborné kurzy,
- vydávat časopisy, knihy a „filmy všeho druhu“,
- poskytovat odborné porady a posudky,
- zprostředkovat „zákup autorských práv děl literárních, hudebních i jiných pro výrobce čsl. filmů“,
- podávat petice úřadům, účastnit se všech veřejných i jiných akcí čsl. filmových institucí,
- získávat a využívat kinematografické koncese, „jichž je třeba k provozu kinematografie nebo výrobě a nákupu osvětových filmů“,
- organizovat odborný a společenský styk s obdobnými spolky i zahraničními,
- „zakládá a udržuje československý filmový archiv a spolupracuje s filmovými muzei nebo kinematografickými odděleními muzeí domácích i zahraničních“²,
- spolupracuje na „organizaci školní kinematografie a podporuje výrobu filmů kulturních a dokumentárních“.³

Tento oddíl stanov FS představuje patrně nejucelenější soupis naléhavých potřeb filmového oboru, jak je viděli tehdejší oboroví představitelé.

Zástupce Ústředního svazu kinematografie J. Leiser přidal ještě: „přípravu a vybudování odborného učiliště“ (pro herce, režiséry i jiné odborné pracovníky) a pořádání soutěží libret. Ke splnění všech záměrů chyběly jednak potřebné finance⁴ – a především čas.

² Viz inv. č. 2.

³ Tamtéž.

⁴ FS mělo získávat prostředky z příspěvků členů, z darů, subvencí, sbírek a výnosů spolkových podniků a ze stálé subvence Filmového poradního sboru.

Další stanovy upravované 1938/9 již nejsou „československé“; FS chce vyrábět školní filmy a rozčlenit se na odbory. Dne 16. dubna 1940 se rozhodnutím valné hromady mění název spolku Filmové studio na Filmové ústředí pro Čechy a Moravu. Nové stanovy schválil dne 27. 4. 1940 Zemský úřad pod čj. 3295/40.⁵

Poslední zásadní organizační změnou bylo zřízení „sboru filmových lektorů“. Stalo se tak rovněž v r. 1940 se souhlasem MPOŽ (čj. 29.142/IV/G 1940) a ministerstva financí. Hlavním lektorem byl ing. Karel Smrž; prvními členy dr. Miroslav Rutte, Vilém Werner, MUDr. Vladislav Vančura a dr. František Kožík. Nutno dodat, že lektorováním – tj. posuzováním a doporučováním námětů, filmových povídek apod. – se FS velmi aktivně zabývalo již od svého založení.

I když jeden ze zápisů říká, že „kancelář Studia je v barrandovských ateliérech“ (zdarma i s telefonem, kamery, materiál atd. za výhodných podmínek), nejdéle FS sídlilo v paláci u Nováků, Vodičkova 34 spolu se sídlem Ústředního svazu kinematografů, v r. 1940 je adresa – palác Lucerna, Štěpánská 57.

III. Vývoj a dějiny archivního souboru

Způsob získání písemností FS pro Národní filmový archiv (dále jen NFA) či jeho předchůdce není znám. Některé jednotliviny předal k uložení v dokumentaci Filmového ústavu (předchůdce Československého filmového ústavu, Českého filmového ústavu a NFA) snad již tajemník FS ing. Karel Smrž, několik dalších bylo do fondu reponováno při pořádání registratury Českomoravského filmového ústředí (dále jen ČMFÚ).

IV. Archivní charakteristika archivního souboru

Během generální inventury, prováděné v NFA v prvním pololetí roku 2004, byl fond Filmové studio prohlášen za nezpracovaný. Dokumenty nejevily základní známky zpracovanosti z hlediska adjustace, k fondu nebyla vyhotovena žádná archivní pomůcka.

⁵ S odkazem na znění těchto stanov by cum grano salis bylo možné pokládat materiály FS za priora fondu ČMFÚ. Vzhledem k jedinečnosti FS jako instituce bylo rozhodnuto zpracovat písemnosti jako samostatný archivní fond.

Spíše jen fragmenty⁶ než torzo písemného materiálu byly uspořádány podle umělého věcného schématu, respektujícího následující logicky související celky:

- I. Stanovy
- II. Řízení společnosti a členské záležitosti
- III. Plány činnosti, zprávy o plnění
- IV. Účetnictví, výkazy, žádosti o podporu
- V. Komise FS
- VI. Námětové soutěže
- VII. Korespondence (fragment)
- VIII. Filmový festival v Benátkách
- IX. Varia
- X. Písemnosti cizí provenience

Vzhledem k malému rozsahu fondu nebyly pořízeny žádné rejstříky. Jména členů výborů jsou uvedena v zápisech. Vnitřní skartací byly vyřazeny jen multiplikáty. Významné písemnosti byly ponechány duplicitně. Většina dokumentů potřebuje odkyselení.

V. Obsahový rozbor archivního souboru

Fond může přinést řadu významných i jen doplňujících informací k profesním biografickým mnoha známých i zapomenutých osobností našeho filmovnictví.⁷ Fond dokládá – byť kuse – jejich průkopnické snahy o všestranné zvýšení úrovně československé kinematografie ve třicátých letech. Za nejvýznamnější dokument lze pokládat dosud neznámý program „filmového semináře“ se jmény přednášejících i posluchaček a posluchačů z let 1937–1938 a záznamy o výsledcích soutěží (filmové náměty, filmová libreta). Pokud se dodatečně neobjeví významnější archivní prameny, lze celkovou činnost FS jen

⁶ Zpráva o činnosti za r. 1938 uvádí, že „dle jednacího protokolu“ bylo v roce 1937 zpracováno 1 271 dopisů (včetně agendy „exportního referátu“) a jen do září 1938 1 186 dopisů.

⁷ Např. členy výboru FS v r. 1937 byli (seznam je doslovným přepisem z hlášení policejnímu ředitelství v Praze z 18. 10.): předseda J. Hejman, odb. rada ministerstva školství a národní osvěty, I. místopředseda ing. Z. Urban, vrchní odb. rada min. obchodu, II. místopředseda M. Havel, předseda a.s. A-B, I. jednatel dr. J. Leiser, II. jednatel J. Elbl, red. zpravod. odd. min. zahraničí, pokladník A. Procházka, řed. spol. UFA, zapisovatel J. Jauris, tajemník Čsl. film. unie; členové výboru: dr. F. Papoušek, E. Sirotek, řed. kina Aero, K. Jičínský, předs. Čsl. film. unie, dr. J. Ort, taj. Svazu film. průmyslu a obchodu, dr. T. Trnka, gen. taj. Masarykova lidovůchovného ústavu; náhradníci: odb. učitel F. Kysela, referent pro školní film, J. Vilímek, maj. a řed. fy. Propagafilm; revizoři účtů: dr. J. Fleischmann, odb. rada min. financí, dr. Kot, vrch. min. komisař min. obchodu.

zhruba rekonstruovat s využitím Štáblových odkazů⁸ a heuristicky objevné diplomové práce Jiřího Horníčka.⁹

VI. Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Materiály FS jsou uloženy v depozitáři NFA na Hradištku ve 2 kartonech. Zpracování fondu proběhlo v dubnu až červnu 2008. Fond uspořádal PhDr. Jindřich Schwippel s pomocí Marcely Kalašové a Bc. Jakuba Feigehe při adjustaci dokumentů. Úvod sepsal a inventární seznam sestavil PhDr. Jindřich Schwippel ve spolupráci s Mgr. Tomášem Lachmanem v červnu 2008.

VII. Použité prameny a literatura

- Archiv hlavního města Prahy, fond Policejní ředitelství, spis sign. XXII/2490 (Filmové studio).
- HORNÍČEK, Jiří: *Miloš Havel a český filmový průmysl*. Praha: Katedra filmových studií FF UK 2000 (diplomová práce).
- LAŠŤOVKA, Marek a kol.: *Pražské spolky: soupis pražských spolků na základě úředních evidencí z let 1895–1990*. Praha: Skriptorium 1998.
- ŠTÁBLA, Zdeněk, *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 3. Praha: Československý filmový ústav 1988.
- ŠTÁBLA, Zdeněk, *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 4. Praha: Československý filmový ústav 1990.
- *Miloš Havel, předseda A.B., první český filmový podnikatel*. In: Úspěch, 1934, č. 5, s. 170–173.¹⁰

⁸ Publikace Z. Štáblů *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945* přináší celkem 34 záznamů o činnosti FS, velmi často ve fondu zcela nedoložených.

⁹ J. Horníček pokládá Miloše Havla za zakladatele FS a uvádí (na rozdíl od Z. Štáblů) s pečlivými citacemi prameny. Viz HORNÍČEK, Jiří: *Miloš Havel a český filmový průmysl*. Praha: Katedra filmových studií FF UK 2000 (diplomová práce), s. 74 n.

¹⁰ Zde jsou formulovány názory M. Havla na úkoly FS.

VIII. Inventární seznam

<i>Inv.č.</i>	<i>Sign.</i>	<i>Obsah</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č. evid. jednotky</i> ¹¹
I. Stanovy				
1		Návrhy stanov, rukopisné připomínky, připomínky Ústředního svazu kinematografů; česky, strojopis. ¹²	1936	1
2		Podání přípravného výboru FS, schválené stanovy FS.	1936–1937	1
3		Návrh úprav stanov.	1937	1
4		Návrh úprav stanov a důvodová zpráva.	1938	1
5		Sdělení o změně stanov a názvu.	1940	1
II. Řízení společnosti, členské záležitosti				
6		Zápis z ustavující valné hromady z 3. 3. 1937.	1937	1
7		Zápis z II. řádné valné hromady z 15. 10. 1937.	1937	1
8		Členové výboru FS a zápisy z výborových schůzí (neúplné).	1937–1938	1
9		Pracovní program, rozpočet, složení výboru.	1937	1
10		Členské přihlášky (individuální a Technického muzea v Praze).	1937	1
III. Plány činnosti a zprávy o plnění				
11		Zpráva o činnosti a „Návrh dalšího pracovního programu“.	[1936]	1
12		Pracovní program.	[1937]	1
13		Návrh další činnosti.	1938/1939	1
14		Činnost FS v r. 1937.	1937	1
15		Činnost FS v r. 1938.	1938	1
16		Činnost FS v r. 1938 (rozšířená verze).	1938	1

¹¹ Není-li uvedeno jinak, jedná se o karton.

¹² Pokud není uvedeno jinak, jsou dokumenty v českém jazyce; není-li uvedeno jinak, jedná se o strojopis.

IV. Účetnictví, výkazy, žádosti o podporu

17	Výdaje 1937/1938, příjmy a vydání 1938.	1937–1938	1
18	Poukazy Komise pro kulturně propagační filmy.	1937–1938	1
19	Přehled podpor od min. obchodu.	1940	1
20	Přehled příjmů a vydání k 18. 11. 1940.	1940	1
21	Podrobné vyúčtování všech výdajů a bilance; německy.	1940	1
22	Podrobné vyúčtování všech výdajů a bilance; německy.	1942	1
23	Platby sboru filmových lektorů a průvodní korespondence.	1940–1942	1

V. Komise Filmového studia

24	Dramaturgická komise: program a zápis I. schůze z 18. 1. 1938.	1938	1
25	Exportní komise (oddělení): výroční zpráva za 1937–1938, zápisy ze schůzí 1937–1939, mj. jednání s p. Veškrnou (USA) březen 1938.	1937–1939	1
26	Komise pro mezinárodní styky: zápisy 1. 2.–6. 5. 1938.	1938	1
27	Výrobní komise: zápisy 16. 3.–20. 8. 1940.	1940	1

VI. Námětové soutěže

28	Soutěž na filmové drama 1936, soutěž na filmový námět 1941–1943 – výsledky, hodnocení námětových akcí 1934–1939, tiskové materiály k soutěžím.	1934–1939, 1941–1943	1
----	--	-------------------------	---

VII. Korespondence (fragment)

29	Korespondence (fragment) – mj.: styk s Masarykovým lidovýchovným ústavem, členství Technického muzea, příprava Filmové školy, úprava stanov a nové jméno – Filmové ústředí pro Čechy a Moravu.	1936–1941	2
----	--	-----------	---

VIII. Filmový festival v Benátkách

30	Zpráva o promítání filmu <i>Jánošík</i> .	1936	2
31	Stanovy VI. festivalu, seznam účastníků a ocenění, korespondence s organizátory; francouzsky, italsky.	1938	2
32	Programy festivalů; francouzsky, italsky, německy.	1938–1939	2
33	Vyúčtování účasti.	1940	2
34	Plány festivalového areálu.	[1930–1940]	2

IX. Varia

35	Program filmového semináře, přednášející, posluchači.	[1937/1938]	2
36	Zřízení Filmové komory – připomínky.	1936–1939	2
37	Námět krátkého filmu <i>Péče o dítě</i> .	b. d.	2
38	Úpravy scénáře filmu „Velké pokušení“ (nerealizován).	b. d.	2

X. Písemnosti cizí provenience

39	Založení Filmového klubu a Filmové burzy (zápis, stanovy – návrh).	1921	2
40	Anketa o stavu filmové výroby a podpoře v různých státech – výsledky; česky, francouzsky, polsky.	b. d.	2
41	Přípis Dr. Glesgena o omezení české filmové výroby (opis z 19. 3. 1940); německy.	1940	2

Název archivní pomůcky:	Spolek filmové studio
Časový rozsah pomůcky:	(1921) 1936–1940 (1943)
Počet evidenčních jednotek:	2 kartony
Počet inventárních jednotek:	41
Rozsah zpřístupněných archiválií:	0,24 bm
Stav ke dni:	30. 6. 2008
Archivní fond zpracoval:	PhDr. Schwippel Jindřich
Pomůcku sestavil:	PhDr. Schwippel Jindřich Mgr. Lachman Tomáš
Počet stran:	VII+4
Číslo jednací:	NFA 1578/2008
Pomůcku schválil:	<u>4. 8. 2008</u> Datum
 Vladimír Opěla ředitel NFA

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012–2013

Název fondu: **Spolek filmové studio**

Datum provedení Generální inventury NAD: 3. 8. 2012

	<i>počet (ks)</i>	<i>inv.č.¹³</i>	<i>Uložení (kart.)</i>	<i>poznámky</i>
Kartony				
Kartony	2			
Mapy, plány, tech. výkresy				
Mapy A	1	34	2	
Technické výkresy A	1	34	2	
Tisky				
Tisky po roce 1800 A	28	28 (7), 31 (2), 32 (18), 39	1, 2	

Ověřená metráž: 0, 24 bm

Vyhotovil: Jarmila Hurtová

¹³ Inventurní číslo a údaje o uložení jsou uvedeny pouze u nově vykázaných dílčích evidenčních jednotek. Údaje v kulatých závorkách za inventurními čísly znamenají počet kusů dílčí evidenční jednotky v daném inventurním čísle. V případě jednoho kusu se údaj „(1)“ neuvádí.